ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2023
COM(2023) 617 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Ουγγαρίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 της Ουγγαρίας

{SWD(2023) 617 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Ουγγαρίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 της Ουγγαρίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023[4], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Ουγγαρία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 16 Μαΐου 2023, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαρτίου 2023.

(3) Μολονότι οι οικονομίες της ΕΕ επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενόσω η ΕΕ παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της ΕΕ.

(4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο *Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών*[5] με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ και τη στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Το σχέδιο συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για το κλίμα, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το σχέδιο βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, επιτάχυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.

ανακοίνωση με τίτλο *Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030*[6], διαρθρωμένη με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

(5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(6) Ο κανονισμός REPowerEU[7], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

(7) Στις 8 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024. Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών[8]. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στα τέλη του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών

---

6 COM(2023) 168 final.

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

8 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο: «Κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024» [COM(2023) 141 final της 8.3.2023].

πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, καθώς και την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν τα μέτρα τους πολύ καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή πρότεινε οι δημοσιονομικές συστάσεις να ποσοτικοποιηθούν, να διαφοροποιηθούν και να διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ[9]. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

(8) Στις 26 Απριλίου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την εφαρμογή συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σκοπός των προτάσεων είναι να παράσχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου στην κατάρτιση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους, προβλέποντας παράλληλα ένα αυστηρότερο καθεστώς επιβολής για να διασφαλίσουν ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων τους. Στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 11 Μαΐου 2021 η Ουγγαρία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 15 Δεκεμβρίου 2022 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ουγγαρίας[10]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι η Ουγγαρία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα

9 COM(2022) 583 final.

10 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2022, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ουγγαρίας (ST 15447/22· ST 15447/22 ADD 1).

και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(10) Στις 2 Μαΐου 2023, η Ουγγαρία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και το οικείο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Ουγγαρίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(11) Στις 24 Μαΐου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για την Ουγγαρία[11]. Αξιολόγησε την πρόοδο της Ουγγαρίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ουγγαρίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Ουγγαρίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για την Ουγγαρία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023[12]. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ουγγαρία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες που συνδέονται με τις πολύ έντονες πιέσεις στις τιμές και τις ανάγκες εξωτερικής και κρατικής χρηματοδότησης έχουν αυξηθεί και είναι σημαντικές. Ο πληθωρισμός έχει αυξηθεί σημαντικά και δεν έχει ακόμη αρχίσει να μειώνεται εμφανώς. Εάν ο πληθωρισμός παραμείνει υψηλός για παρατεταμένη χρονική περίοδο, θα υπονομεύσει ακόμη περισσότερο την ανταγωνιστικότητα κόστους και το κόστος χρηματοδότησης θα διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα. Το μεγάλο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε σημαντικά λόγω των υψηλότερων τιμών της ενέργειας το 2022, ενώ το βραχυπρόθεσμο εξωτερικό χρέος αυξήθηκε. Οι βελτιώσεις στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το τρέχον και το επόμενο έτος εξαρτώνται από την αναμενόμενη περαιτέρω συγκράτηση των τιμών της ενέργειας, αλλά το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να παραμείνει σε μη αμελητέα επίπεδα το 2023 και το 2024. Η υψηλή ενεργειακή ένταση της οικονομίας είναι σημαντική για τη δυναμική του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Το δημόσιο έλλειμμα ήταν και παραμένει υψηλό, οφείλεται μόνο εν μέρει στις αποκρίσεις πολιτικής στην πανδημία και στις ενεργειακές κρίσεις και αντιπροσωπεύει μεγάλο μέρος του εξωτερικού δανεισμού της οικονομίας. Ο δείκτης του δημόσιου χρέους μειώθηκε χάρη στη σημαντική αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, αλλά η μείωση αυτή ενδέχεται να μη συνεχιστεί λόγω της επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας και της διατήρησης υψηλών ελλειμμάτων. Το κόστος του κρατικού δανεισμού έχει αυξηθεί

[11] SWD(2023) 617 final.
[12] SWD(2023) 639 final.

από το 2021 και η κυβέρνηση βρίσκεται αντιμέτωπη με αυξανόμενη επιβάρυνση από τόκους, ενώ η ληκτότητα του χρέους εξακολουθεί να είναι σχετικά χαμηλή. Οι τιμές των κατοικιών διπλασιάστηκαν σε διάστημα πέντε ετών, αλλά οι τιμές σταμάτησαν να αυξάνονται στα τέλη του 2022. Ωστόσο, η πιθανότητα σημαντικής πτώσης των ονομαστικών τιμών φαίνεται περιορισμένη σε ένα πλαίσιο χαμηλού χρέους των νοικοκυριών, και δεδομένου του σημερινού περιβάλλοντος υψηλού πληθωρισμού. Οι ανακολουθίες πολιτικής έχουν επιδεινώσει τις ευπάθειες που εντοπίστηκαν. Ο αποτελεσματικός συντονισμός και η σαφής οριοθέτηση των μακροοικονομικών πολιτικών, με τη στήριξη ενός ισχυρού θεσμικού πλαισίου πολιτικής, είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση της δημοσιονομικής και της εξωτερικής βιωσιμότητας, καθώς και για τη στήριξη των προσδοκιών. Η έγκαιρη και πλήρης υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ουγγαρίας αναμένεται να συμβάλει στη μείωση των μακροοικονομικών ευπαθειών και να στηρίξει την ανάπτυξη και την προσαρμογή μεσοπρόθεσμα.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[13], το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ουγγαρίας μειώθηκε από 7,1 % του ΑΕΠ το 2021 σε 6,2 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 76,6 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2021 σε 73,3 % στα τέλη του 2022. Στις 24 Μαΐου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ[14]. Στην εν λόγω έκθεση εξετάστηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Ουγγαρίας, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2022 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούνταν. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023[15], η Επιτροπή δεν πρότεινε την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2023· από την άλλη, η Επιτροπή δήλωσε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023. Η Ουγγαρία θα πρέπει να το λάβει αυτό υπόψη κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2023 και κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού για το 2024.

(14) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το 2022, τα μέτρα μείωσης των εσόδων περιλάμβαναν μείωση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα· από την άλλη, τα μέτρα αύξησης των δαπανών περιλάμβαναν επιδοτήσεις σε εταιρείες κοινής ωφελείας για τις ζημίες που υπέστησαν λόγω των ανώτατων ορίων στις τιμές της οικιακής ενέργειας, καθώς και προγράμματα στήριξης για ενεργοβόρες επιχειρήσεις. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίστηκε εν μέρει από νέους φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των παραγωγών και των προμηθευτών ενέργειας, και συγκεκριμένα από τον προσωρινό φόρο επί της διαφοράς τιμής μεταξύ του πετρελαίου Brent και Urals, τον προσωρινό φόρο επί του εισοδήματος των προμηθευτών ενέργειας και την προσωρινή αύξηση των μεταλλευτικών δικαιωμάτων. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος αυτών των μέτρων ανήλθε στο 1,0 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων

[13] Eurostat - Δείκτες ευρώ, 47/2023, 21.4.2023.
[14] COM(2023) 631 final της 24.5.2023.
[15] COM(2023) 141 final της 8.3.2023.

ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19 μειώθηκε σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022, από 1,9 % το 2021.

(15) Στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ουγγαρία[16] να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[17] το 2022 ήταν υποστηρικτικός, στο -0,4 % του ΑΕΠ, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Ουγγαρία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 1,5 % του ΑΕΠ το 2022 (2,1 % του ΑΕΠ το 2021). Η μείωση των δαπανών που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα κονδύλια της ΕΕ το 2022 οφειλόταν στη χαμηλότερη απορρόφηση των κονδυλίων των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν συσταλτική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό[18]. Ως εκ τούτου, η Ουγγαρία δεν διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, κάτι που δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 0,6 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Επομένως, η Ουγγαρία διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

(17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σύγκλισης είναι ευνοϊκό. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,5 % το 2023 και κατά 4,0 % το 2024. Συγκριτικά, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν χαμηλότερη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,5 % το 2023 και 2,8 % το 2024, κυρίως λόγω της αναμενόμενης χαμηλότερης αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία οφείλεται στη χαμηλότερη αναμενόμενη αύξηση των ονομαστικών μισθών και στο ελαφρώς υψηλότερο ποσοστό ανεργίας. Η Επιτροπή προβλέπει επίσης χαμηλότερη αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης και των καθαρών εξαγωγών. Η προβλεπόμενη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ στις προβλέψεις της Επιτροπής είναι χαμηλότερη εντός του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων λόγω της χαμηλότερης αναμενόμενης αύξησης του ΑΕΠ και του αποπληθωριστή του ΑΕΠ.

---

16 Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2021 της Ουγγαρίας (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 78).

17 Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της Covid-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

18 Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 1,7 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, η οποία οφείλεται στον αντίκτυπο της αγοράς αποθεμάτων αερίου από ειδική οντότητα που ταξινομείται ως οντότητα της γενικής κυβέρνησης.

(18) Στο οικείο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι ο δείκτης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης θα υποχωρήσει στο 3,9 % του ΑΕΠ το 2023. Η μείωση το 2023 αντικατοπτρίζει κυρίως τα υψηλότερα φορολογικά έσοδα λόγω του υψηλού πληθωρισμού και των προσωρινών φόρων επί των απροσδόκητων κερδών και των τομεακών φόρων που εκτιμώνται στο 1,5 % του ΑΕΠ το 2023. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από 73,3 % στα τέλη του 2022 σε 69,7 % στα τέλη του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 4,0 % του ΑΕΠ για το 2023. Αυτό συνάδει με το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σύγκλισης. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ είναι υψηλότερος και εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 70,7 % στα τέλη του 2023. Η διαφορά οφείλεται στη χαμηλότερη αύξηση του ΑΕΠ και στον αποπληθωριστή του ΑΕΠ στις προβλέψεις της Επιτροπής.

(19) Το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα μέτρα που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022, και συγκεκριμένα: επιδοτήσεις σε εταιρείες κοινής ωφελείας για τις ζημίες που υπέστησαν λόγω των ανώτατων ορίων στις τιμές της οικιακής ενέργειας και προγράμματα στήριξης για ενεργοβόρες επιχειρήσεις. Το κόστος των μέτρων αυτών εξακολουθεί να αντισταθμίζεται εν μέρει από τους φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας. Λαμβανομένων υπόψη των εσόδων αυτών, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 1,2 % του ΑΕΠ το 2023[19]. Το 2023 τα μέτρα δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και τα περισσότερα από αυτά δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στοχευμένα μέτρα στήριξης κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση για το 2023.

(20) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε[20] στην Ουγγαρία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής[21], λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η Ουγγαρία θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Ουγγαρία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης.

---

19 Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

20 Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Ουγγαρίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2022 της Ουγγαρίας (ΕΕ C 334.17 της 12.7.2022, σ. 136).

21 Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Ουγγαρίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 16,6 % σε ονομαστικούς όρους.

(21) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι συσταλτικός (+4,2 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (-0,4 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) το 2023 προβλέπεται να έχει συσταλτική συμβολή ύψους 2,2 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Επομένως, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ προβλέπεται να ανέλθουν στο 2,3 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,6 εκατοστιαίων μονάδων. [22] Επομένως, η Ουγγαρία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, μολονότι δεν προβλέπεται να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η ανάπτυξη του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, ο εκσυγχρονισμός των προαστιακών σιδηροδρόμων, η στήριξη της χρήσης οικιακών ηλιακών συλλεκτών, η παροχή φορητών υπολογιστών σε μαθητές της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τα μέτρα ψηφιοποίησης στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ.

(22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 2,9 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη σημαντική μείωση των δαπανών της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ, ιδίως για τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, την ενδιάμεση κατανάλωση και το εισόδημα εξαρτημένης εργασίας. Το πρόγραμμα προβλέπει ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα μειωθεί σε 66,7 % στα τέλη του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ύψους 4,4 % του ΑΕΠ το 2024. Το έλλειμμα αυτό είναι υψηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα, κυρίως λόγω των υψηλότερων προβλεπόμενων δαπανών για ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου σύμφωνα με τις πρόσφατες τάσεις και της υψηλότερης ενδιάμεσης κατανάλωσης που οφείλεται στις παρατεταμένες πληθωριστικές πιέσεις. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι υψηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 71,1 % στα τέλη του 2024.

(23) Το πρόγραμμα σύγκλισης προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση ορισμένων από τα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024. Επί του παρόντος, η Επιτροπή στηρίζεται στην παραδοχή ότι το καθαρό κόστος των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας θα ανέλθει σε 0,4 % του ΑΕΠ το 2024 έναντι 1,2 % του ΑΕΠ το 2023. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Τα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας που σχεδιάζεται επί του παρόντος να παραμείνουν σε ισχύ το 2024 δεν φαίνεται να στοχεύουν σε ευάλωτα

[22] Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 2,2 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ. Η μεγάλη μείωση των λοιπών κεφαλαιουχικών δαπανών το 2023 σχετίζεται με τον σημαντικό αντίκτυπο της αγοράς αποθεμάτων αερίου από ειδική κρατική οντότητα που ταξινομήθηκε ως οντότητα της γενικής κυβέρνησης το 2022.

νοικοκυριά ή επιχειρήσεις. Δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

(24) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου στόχου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό[23]. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας[24] και της ανάγκης να μειωθεί το έλλειμμα κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ, θα ήταν σκόπιμη η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,5 % του ΑΕΠ για το 2024. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών[25] το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το 4,4 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Αυτό θα συμβάλει επίσης στη μείωση του δομικού πληθωρισμού, ο οποίος είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο της ΕΕ και θα μπορούσε να οδηγήσει σε απώλειες ανταγωνιστικότητας, εάν συνεχιστεί, και στην προστασία της εξωτερικής θέσης.

Ταυτόχρονα, τα εναπομένοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 1,2 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, ανάλογα με τις εξελίξεις στην αγορά ενέργειας και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ τα κονδύλια που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών χαμηλότερη από τη συνιστώμενη για το 2024.

(25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών σε 7,0 % το 2024, ποσοστό υψηλότερο από τον συνιστώμενο ρυθμό αύξησης. Η προσαρμογή που προβλέπεται στις προβλέψεις της Επιτροπής είναι μικρότερη από την εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί με την πλήρη κατάργηση των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας. Αυτό οφείλεται σε αυξημένες δαπάνες για την ενδιάμεση κατανάλωση και τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου και στην αναμενόμενη σταδιακή κατάργηση των προσωρινών φόρων επί των απροσδόκητων κερδών και των τομεακών φόρων.

(26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να μειωθούν από 5,1 % του ΑΕΠ το 2023 σε 3,7 % του ΑΕΠ το 2024. Οι χαμηλότερες επενδύσεις αντικατοπτρίζουν τις χαμηλότερες εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και τις χαμηλότερες επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

---

23 Πρβλ. άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, το οποίο απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή με πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

24 Η Επιτροπή εκτίμησε ότι η Ουγγαρία θα χρειαστεί μέση ετήσια αύξηση του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά 0,9 εκατοστιαίες μονάδες για να επιτύχει εύλογη μείωση του χρέους ή για να διασφαλίσει ότι το δημόσιο χρέος διατηρείται σε συνετά επίπεδα μεσοπρόθεσμα. Η εκτίμηση αυτή βασίστηκε στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής. Αφετηρία για την εκτίμηση αυτή ήταν το προβλεπόμενο δημόσιο έλλειμμα και χρέος για το 2024, το οποίο βασιζόταν στην παραδοχή της απόσυρσης των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024.

25 Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, καθώς και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

(27) Το πρόγραμμα σύγκλισης περιγράφει τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2027. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σταδιακά σε 1,9 % του ΑΕΠ το 2025, σε 1,4 % το 2026 και σε 0,9 % το 2027. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προγραμματίζεται να διατηρηθεί σε επίπεδο κάτω του 3 % του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει το πρόγραμμα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από 66,7 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 56,3 % του ΑΕΠ έως τα τέλη του 2027.

(28) Οι πολιτικές νομισματικής, δημοσιονομικής και οικονομικής ανάπτυξης ανταποκρίθηκαν στις πρόσφατες οικονομικές προκλήσεις με μη συντονισμένο τρόπο, αποδυναμώνοντας την αποτελεσματικότητα της συνολικής απόκρισης πολιτικής. Το 2021 άρχισε να εφαρμόζεται αυστηρότερη νομισματική πολιτική, αλλά η δημοσιονομική επέκταση συνεχίστηκε έως τις αρχές του 2022. Διάφορα προσωρινά μέτρα πολιτικής που θεσπίστηκαν το 2021 αποσκοπούσαν στη διατήρηση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών με μη στοχευμένο τρόπο, μέσω ανώτατων ορίων τιμών και επιτοκίων και οικονομικά δαπανηρών ενεργειακών επιδοτήσεων. Θεσπίστηκαν ανώτατα όρια τιμών για τα καύσιμα κίνησης και για ορισμένα βασικά είδη διατροφής. Θεσπίστηκαν ανώτατα όρια επιτοκίων για ενυπόθηκα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο, για δάνεια προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, για ορισμένα φοιτητικά δάνεια και για μεγάλες τραπεζικές καταθέσεις. Τα περισσότερα από αυτά πρόκειται να λήξουν το 2023. Το κόστος αυτών των μέτρων επιβάρυνε κυρίως τις επιχειρήσεις και τον χρηματοπιστωτικό τομέα, μέσω της μείωσης των εσόδων και της αύξησης των έμμεσων φόρων, και οι στρεβλωτικές επιπτώσεις τους έχουν συμβάλει στη μείωση της εγχώριας παραγωγής και στην αύξηση των τιμών των προϊόντων που δεν επηρεάζονται άμεσα από τα ανώτατα όρια. Τα μέτρα αυτά εμπόδισαν επίσης την προσαρμογή της ζήτησης στο νέο οικονομικό περιβάλλον. Οι πολιτικές οικονομικής ανάπτυξης βασίστηκαν σε προγράμματα επιδοτούμενων δανείων για να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις στην προσαρμογή τους στους οικονομικούς κλυδωνισμούς. Τον Φεβρουάριο του 2023 δρομολογήθηκε ένα μεγάλο πρόγραμμα επιδοτούμενων δανείων με σταθερά επιτόκια με σκοπό τη στήριξη των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν αυξανόμενο ενεργειακό κόστος. Τα ανώτατα όρια τιμών και επιτοκίων και η επιδοτούμενη δανειοδότηση υπονόμευσαν τις προσπάθειες της νομισματικής πολιτικής για μείωση του πληθωρισμού, μεταξύ άλλων μειώνοντας την αποτελεσματικότητα των μέσων της κεντρικής τράπεζας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διαπίστωσε ότι ορισμένα κανονιστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένου του ανώτατου ορίου επιτοκίων των τραπεζικών καταθέσεων, εμποδίζουν την άσκηση αποτελεσματικής νομισματικής πολιτικής[26].

(29) Οι αδυναμίες στον σχεδιασμό και την εκτέλεση του προϋπολογισμού έχουν ενισχύσει την επεκτατική κατεύθυνση της δημοσιονομικής πολιτικής και, ως εκ τούτου, έχουν συμβάλει σε πολλές από τις τρέχουσες μακροοικονομικές προκλήσεις της Ουγγαρίας. Από το 2016, η πολύ πρώιμη έγκριση των ετήσιων προϋπολογισμών είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της ποιότητας των μακροοικονομικών και των δημοσιονομικών προβλέψεων. Οι διάφοροι κανόνες δημοσιονομικής ευελιξίας και τα μεγάλα αποθέματα του προϋπολογισμού επέτρεψαν υψηλότερες δαπάνες διακριτικής

[26] Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 26ης Απριλίου 2023, σχετικά με τον περιορισμό της διαπραγματευσιμότητας των προεξοφλημένων γραμματίων που εκδίδονται από την Magyar Nemzeti Bank και την επέκταση του ανώτατου ορίου επιτοκίων (CON/2023/10) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023AB0010&qid=1682527131068).

ευχέρειας, γεγονός που επιδείνωσε τον φιλοκυκλικό χαρακτήρα της δημοσιονομικής πολιτικής. Οι κατά περίπτωση αποφάσεις για τις δαπάνες λαμβάνονταν συχνά στο τέλος του οικονομικού έτους ή εκδίδονταν με κυβερνητικά διατάγματα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, χωρίς επαρκή κοινοβουλευτική εποπτεία και δημόσια διαβούλευση, με αποτέλεσμα τη μείωση της δημοσιονομικής διαφάνειας. Το εθνικό δημοσιονομικό πλαίσιο δεν απέτρεψε τα υψηλά δημόσια ελλείμματα, λόγω ελλείψεων στον σχεδιασμό των εγχώριων δημοσιονομικών κανόνων, όπως ο κανόνας για το χρέος με φιλοκυκλικά χαρακτηριστικά, λόγω ανεπαρκούς εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού προγραμματισμού, την οποία υπονόμευσαν περαιτέρω οι ειδικές διατάξεις του καθεστώτος «κατάστασης κινδύνου», και λόγω του περιορισμένου ρόλου και των περιορισμένων πόρων του δημοσιονομικού συμβουλίου. Η περιορισμένη εντολή και οι περιορισμένοι πόροι του εθνικού δημοσιονομικού συμβουλίου περιορίζουν την αποτελεσματικότητά του όσον αφορά την καθοδήγηση των δημόσιων συζητήσεων για δημοσιονομικά ζητήματα.

(30) Οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν σημαντικά στην Ουγγαρία την τελευταία δεκαετία, ενώ η προσφορά κατοικιών παρέμεινε περιορισμένη. Τα προγράμματα επιδότησης για την αγορά κατοικίας, που δεν είναι επαρκώς στοχευμένα και είναι επίσης διαθέσιμα για νοικοκυριά υψηλότερου εισοδήματος που ήδη κατέχουν κατοικία, συνέβαλαν στις πρόσφατες αυξήσεις των τιμών. Ούτε οι επιδοτήσεις για την κατασκευή κατοικιών, συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων, των επιδοτούμενων δανείων και των ευνοϊκών συντελεστών ΦΠΑ, είναι στοχευμένες.

(31) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Ουγγαρία εξέφρασε την πρόθεσή της να ζητήσει πρόσθετη δανειακή στήριξη ύψους έως και 6 600 000 000 EUR στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η ταχεία εφαρμογή του σχεδίου είναι ουσιαστικής σημασίας λόγω του προσωρινού χαρακτήρα του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που ισχύει έως το 2026. Είναι εξίσου σημαντικό η Ουγγαρία να διασφαλίσει επαρκή διοικητική ικανότητα για την υλοποίηση των δεσμεύσεων του σχεδίου. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα καταστήσει δυνατή τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Ουγγαρίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και αποτελεσματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής. Λόγω της καθυστερημένης έγκρισης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ουγγαρίας τον Δεκέμβριο του 2022, η υλοποίησή του καθυστέρησε σημαντικά. Η ταχεία και σταθερή υλοποίηση του σχεδίου απαιτεί την εκπλήρωση 27 οροσήμων που σχετίζονται με την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και τη διασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Δεν είναι δυνατή καμία πληρωμή στο πλαίσιο του σχεδίου έως ότου υλοποιηθούν πλήρως και ορθά τα εν λόγω ορόσημα. Η κατανομή επιχορηγήσεων REPowerEU για την Ουγγαρία ανέρχεται σε 701,6 εκατ. EUR. Η Ουγγαρία σχεδιάζει να χρησιμοποιήσει την επιχορήγηση REPowerEU και πρόσθετο δάνειο για επενδύσεις που σχετίζονται με την ενέργεια.

(32) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Ουγγαρίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στην Ουγγαρία.

(33) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύεται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Ουγγαρία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με τη φτώχεια, την ανταγωνιστικότητα στην αγορά εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών, καθώς και με την ενέργεια.

(34) Μολονότι οι συνολικοί δείκτες φτώχειας έχουν βελτιωθεί την τελευταία δεκαετία, η σχετική κατάσταση ορισμένων μειονεκτουσών ομάδων, όπως τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρία, οι Ρομά και τα άτομα που ζουν σε απομακρυσμένους αγροτικούς οικισμούς έχει επιδεινωθεί. Το ποσοστό σοβαρής υλικής και κοινωνικής στέρησης είναι από τα υψηλότερα στην ΕΕ, ενώ υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των περιφερειών. Είναι ιδιαίτερα υψηλό μεταξύ των παιδιών και των Ρομά. Οι μειονεκτούσες ομάδες αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε επαρκή κοινωνική πρόνοια, στην εκπαίδευση, στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και στις υπηρεσίες αναζήτησης εργασίας. Τα νοικοκυριά χωρίς σταθερό εισόδημα έρχονται αντιμέτωπα με ένα αποδυναμωμένο δίχτυ κοινωνικής ασφάλειας. Το φορολογικό σύστημα επιβαρύνει δυσανάλογα τους χαμηλόμισθους εργαζομένους. Οι κύριες πηγές εισοδήματος για τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος δεν συμβαδίζουν με το κόστος διαβίωσης την τελευταία δεκαετία. Η επάρκεια του ελάχιστου εισοδήματος είναι από τις χαμηλότερες στην ΕΕ. Οι πρόσφατες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων επιβαρύνουν δυσανάλογα τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα, ενώ τα μέτρα στήριξης, ως επί το πλείστον, δεν είναι στοχευμένα. Με την πρόσφατη τροποποίηση της νομοθεσίας για την κοινωνική προστασία, η ευθύνη του κράτους για την παροχή κοινωνικής μέριμνας μειώθηκε.

(35) Το συνολικό ποσοστό απασχόλησης είναι σχετικά υψηλό, αλλά ορισμένες μειονεκτούσες ομάδες, όπως οι Ρομά, τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, οι γυναίκες με ευθύνες φροντίδας και τα άτομα με αναπηρία, αντιμετωπίζουν δυσκολίες εισόδου στην ανοικτή αγορά εργασίας λόγω των αδυναμιών στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και τις δομές υποστήριξης για τα άτομα που αναζητούν εργασία. Οι αποκλίσεις των ποσοστών απασχόλησης εις βάρος των ατόμων χαμηλής ειδίκευσης, των Ρομά και των ατόμων με αναπηρία εξακολουθούν να είναι μεγάλες. Μία στις πέντε γυναίκες που αναζητούν αμειβόμενη εργασία μένει εκτός αγοράς εργασίας λόγω ευθυνών φροντίδας παιδιών ή εξαρτώμενων ατόμων με αναπηρία. Οι παροχές και η πρόσβαση σε αποτελεσματικά μέτρα ενεργητικής πολιτικής για την αγορά εργασίας για τις μειονεκτούσες ομάδες είναι ανεπαρκείς. Η διάρκεια του επιδόματος ανεργίας είναι 3 μήνες, ενώ ο μέσος χρόνος που απαιτείται για την εύρεση εργασίας ήταν 16 μήνες το 2022. Τέσσερις στους δέκα εγγεγραμμένους ανέργους δεν λαμβάνουν επιδόματα. Η μεγάλη διάρκεια της μέσης περιόδου εγγραφής υποδηλώνει ότι υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά τις ικανότητες της δημόσιας υπηρεσίας απασχόλησης. Το ποσοστό των ατόμων με χαμηλό επίπεδο βασικών δεξιοτήτων που αναζητούν εργασία είναι υπερδιπλάσιο σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο. Το ποσοστό των ενηλίκων που συμμετέχουν στη μάθηση παραμένει χαμηλό, ιδίως μεταξύ των ατόμων χαμηλής ειδίκευσης και των ανέργων.

(36) Ο κοινωνικός διάλογος, που εξακολουθεί να είναι μεταξύ των ασθενέστερων στην ΕΕ, επιδεινώθηκε περαιτέρω πρόσφατα. Το κύριο τριμερές όργανο λειτουργεί κυρίως ως φόρουμ ανταλλαγής πληροφοριών για την κυβέρνηση και δεν διαθέτει επίσημο νομικό πλαίσιο, ενώ δεν διεξάγει ουσιαστικό διάλογο, με την εξαίρεση του καθορισμού του κατώτατου μισθού. Ενώ η έλλειψη εκπαιδευτικών αποτελεί εντεινόμενη πρόκληση, νέες νομικές διατάξεις περιόρισαν τα δικαιώματα συλλογικής δράσης των εκπαιδευτικών και ενίσχυσαν τη δυνατότητα των εργοδοτών να απολύουν αναδρομικά εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν σε δράσεις πολιτικής ανυπακοής με σκοπό να διαμαρτυρηθούν για τις συνθήκες εργασίας. Πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θεσπίστηκαν χωρίς ουσιαστικό διάλογο με τις σχετικές συνδικαλιστικές οργανώσεις, επηρέασαν αρνητικά τις συνθήκες εργασίας και αποδυνάμωσαν την αυτοεκπροσώπηση των εργαζομένων στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

(37) Πρόσφατα υπήρξαν περιπτώσεις δημόσιας παρέμβασης σε ορισμένες αγορές, με αποτέλεσμα την αποδυνάμωση της ασφάλειας δικαίου. Σκοπός των παρεμβάσεων αυτών ήταν να αποθαρρύνουν ή να περιορίσουν τις επενδύσεις της ΕΕ και τις ξένες επενδύσεις σε ορισμένες αγορές, επιτρέποντας ουσιαστικά την εξαγορά εταιρειών από κρατικές επιχειρήσεις ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που διατηρούν στενούς δεσμούς με την κυβέρνηση. Οι παρεμβάσεις αυτές επηρεάζουν σοβαρά τις αρχές της ενιαίας αγοράς και του κράτους δικαίου[27], περιορίζοντας τις ευκαιρίες για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Για παράδειγμα, συγκεκριμένες επιχειρήσεις και κλάδοι αντιμετωπίζουν διακριτική μεταχείριση μέσω ειδικά προσαρμοσμένων φόρων, ανώτατων ορίων τιμών και κανονισμών που επιβάλλονται σε σύντομο χρονικό διάστημα και χωρίς προηγούμενη διαβούλευση. Από το 2020 η κυβέρνηση χρησιμοποίησε επίσης τις έκτακτες εξουσίες της στο πλαίσιο της «κατάστασης κινδύνου» για να θεσπίσει τέτοια μέτρα. Τα έσοδα του προϋπολογισμού από τομεακούς φόρους είναι σημαντικά. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση επέβαλε πρόσφατα ανώτατα όρια διοικητικών τιμών και φόρο 90 % επί των κερδών της παραγωγής τσιμέντου και κεραμικών υλικών. Πρόκειται για κλάδους στους οποίους η αλλοδαπή ιδιοκτησιακή συμμετοχή είναι μεγάλη. Τον Δεκέμβριο του 2022, η κυβέρνηση αύξησε ξαφνικά τον φόρο στις ασφαλιστικές και τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις. Οι τράπεζες επιβαρύνθηκαν με ανώτατο όριο για τα ευέλικτα επιτόκια των ενυπόθηκων δανείων, γεγονός που επηρέασε τη δανειοδοτική ικανότητά τους και την κερδοφορία τους. Οι επιλεκτικές και αυθαίρετες διοικητικές επιθεωρήσεις, τα πρόστιμα και η μη έκδοση αδειών χρησιμοποιήθηκαν για την άσκηση αδικαιολόγητης πίεσης σε ορισμένες επιχειρήσεις, ιδίως στον τομέα του λιανικού εμπορίου και των μεταφορών. Φαίνεται ότι δεν υπάρχει αποτελεσματική προσφυγή κατά των αυθαίρετων μέτρων που λαμβάνουν οι αρχές. Ο τομέας του λιανικού εμπορίου εξακολουθεί να έρχεται αντιμέτωπος με απρόβλεπτες ρυθμίσεις. Οι όροι αδειοδότησης της ίδρυσης ή της αναδιαμόρφωσης καταστημάτων άνω των 400 τετραγωνικών μέτρων δεν φαίνεται να είναι διαφανείς, ενώ η διαθεσιμότητα δικαστικού ελέγχου είναι αμφίβολη. Ο φόρος επί του λιανικού εμπορίου επιβαρύνει δυσανάλογα τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις που δεν έχουν την έδρα τους στην Ουγγαρία. Η κυβέρνηση χρησιμοποιεί συχνά την εξουσία της για την απαλλαγή συναλλαγών από τον έλεγχο των συγκεντρώσεων. Ο αντίκτυπος των εν λόγω συναλλαγών στην οικονομία, τον ανταγωνισμό και την ενιαία αγορά δεν αξιολογείται. Τα κριτήρια για τις απαλλαγές αυτές δεν καθορίζονται με διαφάνεια και δεν υπάρχει επίσημη διαδικασία αμφισβήτησης των κριτηρίων αυτών ούτε της ίδιας

[27] Βλ. COM(2020) 580 final, σ. 1.

της απόφασης. Ως αποτέλεσμα αυτών των παρεμβάσεων, έχει αυξηθεί η κρατική ή η φιλική προς το κράτος εγχώρια ιδιοκτησιακή συμμετοχή στον τραπεζικό τομέα και στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, των μέσων ενημέρωσης και της ραδιοτηλεόρασης, εις βάρος της αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής. Με βάση ανακοινώσεις μελών της κυβέρνησης, αναμένονται παρόμοιες συναλλαγές στους τομείς των ασφαλίσεων, του λιανικού εμπορίου και των μεταφορών, ιδίως όσον αφορά τον αερολιμένα της Βουδαπέστης. Η μειωμένη παρουσία ξένων κεφαλαίων και τεχνογνωσίας, ιδίως σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως οι τράπεζες και οι τηλεπικοινωνίες, ενδέχεται να περιορίσει τις ευκαιρίες της Ουγγαρίας για αύξηση της παραγωγικότητας και καινοτομία.

(38) Το ενεργειακό μείγμα της Ουγγαρίας καθορίζεται από το πετρέλαιο και το αέριο, καθένα από τα οποία αντιπροσωπεύει περίπου το ένα τρίτο της συνολικής χρήσης ενέργειας. Το μερίδιο της πυρηνικής ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι 15 % και περίπου 14 % αντίστοιχα. Η Ουγγαρία εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη Ρωσία όσον αφορά τα ορυκτά καύσιμα και την πυρηνική ενέργεια και η πρόοδος των προσπαθειών απεξάρτησής της από τη Ρωσία είναι αργή. Τα τρία τέταρτα της εγχώριας κατανάλωσης αερίου καλύπτονται από εισαγωγές από τη Ρωσία. Το 2021 η Ουγγαρία υπέγραψε μακροπρόθεσμη συμφωνία προμήθειας αερίου με την Gazprom, την οποία διαπραγματεύτηκε εκ νέου τον Απρίλιο του 2023, με δυνατότητα χορήγησης πρόσθετων ποσοτήτων. Για να μειωθεί η εξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα θα χρειαστεί σημαντική πρόσθετη δράση, ιδίως για την ενίσχυση της συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις υποδομές, κατά περίπτωση, ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε εναλλακτικές πηγές ορυκτών καυσίμων. Ο εξηλεκτρισμός και οι προβλεπόμενες επενδύσεις σε ενεργοβόρους κλάδους θα αυξήσουν την ανάγκη παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Παρά τη σημαντική αύξηση της δυναμικότητας της ηλιακής ενέργειας τα τελευταία χρόνια, το μερίδιο της δυναμικότητας ανανεώσιμης ενέργειας εξακολουθεί να είναι από τα χαμηλότερα στην ΕΕ. Η εγκατάσταση αιολικών σταθμών έχει σταματήσει και αναμένεται να συνεχιστεί μετά την άρση των νομικών περιορισμών. Η γεωθερμική ενέργεια δεν αξιοποιείται επαρκώς. Το συχνά μεταβαλλόμενο κανονιστικό περιβάλλον δημιουργεί διάφορες προκλήσεις όσον αφορά την ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας. Επιπλέον, οι περιορισμοί δυναμικότητας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας συνιστούν σημαντικό εμπόδιο όσον αφορά τη σύνδεση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο, ενώ η έλλειψη λύσεων ευελιξίας από την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς, καθώς και η περιορισμένη ενδυνάμωση των καταναλωτών, περιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη της παραγωγής καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η μη ικανοποιητική ενσωμάτωση στην αγορά εξισορρόπησης της ΕΕ αποτελεί επίσης χαμένη ευκαιρία για τη βελτιστοποίηση του δικτύου για πρόσθετη δυναμικότητα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

(39) Η Ουγγαρία διαθέτει σημαντικό δυναμικό όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, ιδίως στα οικιστικά κτίρια. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στην Ουγγαρία μειώθηκε κατά 20 % από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα 5 έτη, υπερβαίνοντας τον στόχο μείωσης του 15 %, γεγονός που οφείλεται μεταξύ άλλων σε μέτρα στον δημόσιο τομέα και στην τροποποίηση του συστήματος ανώτατων ορίων των τιμών της ενέργειας που εφαρμόζεται για τα νοικοκυριά. Η Ουγγαρία ενθαρρύνεται να συνεχίσει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου

2024[28]. Ωστόσο, παρά τις πρόσφατες αυτές αλλαγές, το σύστημα διοικητικών τιμών για την ενέργεια εξακολουθεί να μην επιτρέπει στα μηνύματα των τιμών να λειτουργήσουν ορθά και να δημιουργήσουν κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Τα ανώτατα όρια τιμών εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε όλα τα νοικοκυριά. Τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος ωφελούνται επίσης από την επιδοτούμενη διοικητική τιμή, ενώ οι οικογένειες χαμηλού εισοδήματος ζουν συχνά σε κατοικίες με χαμηλότερη ενεργειακή απόδοση. Τα στοχευμένα προγράμματα για νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος θα ήταν πιο αποδοτικά, τόσο ως προς τη στήριξη των ευάλωτων νοικοκυριών όσο και ως προς την εξοικονόμηση ενέργειας.

(40) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Το 2022 αναφέρθηκαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού στην Ουγγαρία για 31 επαγγέλματα που απαιτούν ειδικές δεξιότητες ή γνώσεις για την πράσινη μετάβαση. Ταυτόχρονα, η συμμετοχή των εργαζομένων στην κατάρτιση σε ενεργοβόρους κλάδους έχει μειωθεί σημαντικά και είναι πλέον χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ.

(41) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 και η γνώμη του[29] αποτυπώνεται στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(42) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και το πρόγραμμα σύγκλισης 2023. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στη σύσταση 1 κατωτέρω. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με τις πολύ έντονες πιέσεις στις τιμές και με τις ανάγκες εξωτερικής και κρατικής χρηματοδότησης. Οι συστάσεις 2 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της σύστασης 1.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ουγγαρία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024 προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας έως τα τέλη του 2023, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

[28] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου.

[29] Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

Να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 4,4 % κατά μέγιστο.

Να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να εφαρμόζει μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

Να επιδιώξει αποτελεσματικό συντονισμό και σαφή οριοθέτηση των μακροοικονομικών πολιτικών για τη διασφάλιση της δημοσιονομικής και της εξωτερικής βιωσιμότητας. Να καταργήσει σταδιακά τα ανώτατα όρια τιμών και επιτοκίων, ώστε να μειωθούν οι στρεβλωτικές επιπτώσεις και να διευκολυνθεί η ομαλή μετάδοση της νομισματικής πολιτικής. Να εστιάσει τα μέτρα στήριξης στον στεγαστικό τομέα σε νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος. Να ενισχύσει το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο, να ευθυγραμμίσει την κατάρτιση των ετήσιων προϋπολογισμών με το οικονομικό έτος και να περιορίσει τη διακριτική ευχέρεια κατά την εκτέλεση των ετήσιων προϋπολογισμών.

2. Να εκπληρώσει επειγόντως τα απαιτούμενα ορόσημα και τους απαιτούμενους στόχους που σχετίζονται με την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και τη διασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, με σκοπό να καταστεί εφικτή η ταχεία και σταθερή υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να οριστικοποιήσει ταχέως το κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την ταχεία έναρξη της υλοποίησής του. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, απολύτως συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε στενή συνέργεια με αυτό.

3. Να βελτιώσει την επάρκεια του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, συμπεριλαμβανομένων των παροχών ανεργίας. Να βελτιώσει την πρόσβαση σε αποτελεσματικά μέτρα ενεργητικής πολιτικής για την αγορά εργασίας, ιδίως σε ευκαιρίες αναβάθμισης των δεξιοτήτων για τις πλέον μειονεκτούσες ομάδες, και να διασφαλίσει τον αποτελεσματικό κοινωνικό διάλογο. Να βελτιώσει το κανονιστικό πλαίσιο και τον ανταγωνισμό στον τομέα των υπηρεσιών αποφεύγοντας επιλεκτικές και αυθαίρετες διοικητικές παρεμβάσεις και τη χρήση ειδικά προσαρμοσμένης νομοθεσίας που παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα ή μειονέκτημα σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις, εφαρμόζοντας συστηματικά τον έλεγχο του ανταγωνισμού στις επιχειρηματικές συναλλαγές και περιορίζοντας τη χρήση μέτρων έκτακτης ανάγκης στα απολύτως αναγκαία, σύμφωνα με τις αρχές της ενιαίας αγοράς και του κράτους δικαίου.

4. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επιταχύνοντας την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της αιολικής ενέργειας, της γεωθερμικής ενέργειας και του βιώσιμου βιομεθανίου, ιδίως εξορθολογίζοντας τις διαδικασίες αδειοδότησης και διενεργώντας παράλληλα τακτικές εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων, και δημιουργώντας υποστηρικτικό και προβλέψιμο κανονιστικό περιβάλλον. Να καταργήσει σταδιακά τις επιδοτήσεις για τα ορυκτά καύσιμα. Να μεταρρυθμίσει τους κανόνες της αγοράς ενέργειας εξισορρόπησης και τον καθορισμό των τιμολογίων ώστε να καταστεί δυνατή η ανάκτηση του κόστους και η βέλτιστη χρήση του δικτύου και, όπου

απαιτείται, να αναβαθμίσει τις υποδομές ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων της δυναμικότητας δικτύου και της δυναμικότητας αποθήκευσης. Να διαφοροποιήσει τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων ώστε να μειωθεί σημαντικά η εξάρτηση από τη Ρωσία, ιδίως ενισχύοντας τη συνεργασία με άλλα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις υποδομές, όπου απαιτείται. Να βελτιώσει την ενεργειακή απόδοση, ιδίως στα κτίρια, και να συνεχίσει τις προσπάθειες για τη μείωση της συνολικής κατανάλωσης αερίου. Να προσαρμόσει το ισχύον σύστημα ρυθμιζόμενων τιμών ενέργειας για να ενθαρρύνει την εξοικονόμηση ενέργειας, παρέχοντας παράλληλα στοχευμένη στήριξη στα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος. Να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος